

LSMU BIOETIKOS CENTRO NUOSTATAI (2022.12.14 redakcija)

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Bioetikos centro nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato detaliai Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (toliau – Universitetas) Bioetikos centro (toliau – Centras) veiklos tikslą, funkcijas, teises ir pareigas, struktūrą bei veiklos organizavimo tvarką.
2. Šie Nuostatai priimti vadovaujantis šiais teisės aktais:
 - 2.1. Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatymu;
 - 2.2. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto statutu;
 - 2.3. Lietuvos Respublikos Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus "Atitikties mokslinių tyrimų etikai vertinimo gairėmis" (įsakymo Nr. V-60).
3. Centras yra Universiteto funkcinis padalinys, sutelkiantis bioetikos specialistus ir Universitete vykdomų mokslo sričių atstovus etiškos mokslinių tyrimų kultūros vystymui.
4. Centras savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais, LSMU Statutu ir šiais nuostatais.
5. Centras tiesiogiai pavaldus prorektoriui studijoms.
6. Centro oficialus pavadinimas lietuvių kalba – Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Bioetikos centras, sutrumpintas pavadinimas lietuvių kalba – LSMU Bioetikos centras (BEC), pavadinimas anglų kalba – Bioethics Center of Lithuanian University of Health Sciences, sutrumpintas pavadinimas anglų kalba – LSMU Bioethics Center (BEC).

II SKYRIUS. CENTRO TIKSLAI IR FUNKCIJOS

7. Centro veiklos tikslas – puoselėti, ugdyti ir formuoti pagarba gyvybei bei profesinės etikos vertybėmis pagrįstą ir socialiai atsakingą akademinę kultūrą, šviečiant ir konsultuojant studentus ir tyrėjus atitikties mokslinių tyrimų etikai klausimais bei atliekant studentų mokslinių tiriamųjų darbų ir mokslinių tyrimų etinį vertinimą.
8. Centro funkcijos:
 - 8.1 Šviesti akademinę bendruomenę ir plačiąją visuomenę apie bioetikos svarbą bioetikos klausimais, supažindinti su tarptautinių ir nacionalinių bioetikos ir tyrimų etikos reglamentų nuostatomis bei praktiniais jų taikymo aspektais.
 - 8.2 Konsultuoti akademinę bendruomenę bei teikti metodinę pagalbą atsakingos ir aukštus etikos standartus atitinkančios profesinės ir mokslinės-tiriamosios veiklos organizavimo, dokumentų parengimo, etinės priežiūros vertinimo procedūrų ir kitais klausimais.

8.3 Vykdyti pirmos, antros pakopų bei vientisųjų studijų studentų atliekamų tiriamųjų darbų etinę priežiūrą, įvertinant jų atitiktį bioetikos ir tyrimų etikos principams.

8.4 Vykdyti kitų mokslinių tyrimų etinę ekspertizę įvertinant atitiktį bendriesiems tyrimų etikos principams.

8.5 Bendradarbiauti su Bioetikos katedra, kitais universiteto padaliniais bei kitomis organizacijomis, rengiant ir vykdant šviečiamojo pobūdžio akademinis renginius, viešas diskusijas, konferencijas bioetikos ir tyrimų etikos temomis.

III SKYRIUS. CENTRO STRUKTŪRA IR VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

9. Centrai vadovauja ir jam atstovauja Centro vadovas, kuris yra pavaldus Universiteto prorektoriumi studijoms.

10. Centro vadovas yra renkamas Centro valdybos (toliau – Valdyba) posėdžio metu slaptu balsavimu iš Valdybos narių. Centro vadovo kadencija yra 5 metai. Centro vadovas gali eiti pareigas ne daugiau nei 2 kadencijas iš eilės.

11. Centro vadovo pareigos einamos iki kadencijos pabaigos, atsisakymo eiti šias pareigas, atšaukimo iš pareigų ar darbo santykių, kuriems esant pavesta eiti vadovo pareigas, pabaigos.

12. Centro vadovas atsako už:

12.1. Centro veiklos organizavimą ir teikiamų paslaugų kokybę.

12.2. Valdybos pavestų uždavinių ir funkcijų vykdymą bei kontrolę.

12.3. Studentų atliekamų tiriamųjų darbų ir mokslinių tyrimų projektų etinio vertinimo koordinavimą.

12.4. Centro metinės veiklos plano ir ataskaitos teikimą Valdybai.

12.5. Patikėto turto valdymą ir taupų, efektyvų ir bei racionalų jo naudojimą.

13. Valdybą sudaro Bioetikos katedros vadovas, 3 Bioetikos katedros deleguoti etikos srityje dirbantys mokslininkai, taip pat Universiteto fakultetų dekanų deleguoti atitinkamos krypties mokslininkai, atsakingi už studentų mokslinę-tiriamąją veiklą, ir vienas Universiteto Studentų atstovybės deleguotas atstovas.

14. Centro valdybos sudėtį 5 metų kadencijai tvirtina Rektorius savo įsakymu.

15. Centro valdyba nutarimus priima posėdžiuose, kurie šaukiami ne rečiau kaip kartą per metus. Esant reikalui, šaukiami neeiliniai posėdžiai, kuriuos inicijuoja Centro vadovas, Prorektorius studijoms arba Valdyba, esant daugiau nei pusei pageidaujančių Valdybos narių.

16. Esant techninėms sąlygoms gali būti organizuojami virtualūs Valdybos posėdžiai. Valdybos posėdžio nutarimai yra teisėti, jeigu posėdyje dalyvauja ne mažiau kaip pusė Valdybos narių, o nutarimai priimami paprasta balsų dauguma.

17. Centro valdybos funkcijos:

17.1 Formuoja Centro veiklos ir plėtros strategiją.

17.2 Atlieka mokslinių tyrimų ir studentų tiriamųjų darbų tyrimų etinį vertinimą pagal poreikį.

17.3 Svarsto ir tvirtina Centro veiklą reglamentuojančius dokumentus ir etinio vertinimo tvarkos aprašą.

17.4 Svarsto ir aprobuoja Centro vadovo pateiktą metinį veiklos planą ir jo ataskaitą.

- 17.5 Vertina Centro teikiamų paslaugų kokybę ir teikia siūlymus jai gerinti.
- 17.6 Svarsto ir aprobuoja siūlymus dėl Centro nuostatų keitimo.
18. Mokslinių tyrimų atitiktis mokslinių tyrimų etikos principams vertinimą atlieka Universiteto Mokslinių tyrimų etikos komitetai (toliau – Komitetai):
- 18.1 Medicinos ir sveikatos, gamtos ir technologijų mokslų komitetas;
- 18.2 Veterinarijos, gyvūnų mokslo ir kitų žemės ūkio mokslų komitetas;
- 18.3 Socialinių ir humanitarinių mokslų komitetas.
19. Kiekvieno Komiteto personalinė sudėtis 3 metų kadencijai Valdybos teikimu tvirtinama Universiteto Rektoriaus įsakymu. Kiekvieno Komiteto sudėtis sudaroma iš 7 narių. Komitetus sudaro:
- 19.1 trys Universiteto mokslininkai, dirbantys vertinamojoje mokslo srityje, turintys nepriekaištingą akademinę ir profesinę reputaciją, mokslinę kompetenciją atitinkamų mokslinių tyrimų duomenų rinkimo ir analizės metodų srityje pagal mokslų kryptį bei turintys ne mažesnę negu 2 metų mokslinės veiklos patirtį;
- 19.2 du Bioetikos katedros deleguoti filosofijos arba etikos srityje dirbantys mokslininkai, turintys nepriekaištingą akademinę ir profesinę reputaciją bei mokslinę kompetenciją, ir turintys ne mažesnę negu 2 metų mokslinės veiklos patirtį bioetikos srityje;
- 19.3 vienas Universiteto administracijos deleguotas narys, dirbantis Universiteto administracijoje ir turintis 2 metų mokslo vadybos patirtį atitinkamų mokslinių tyrimų srityje;
- 19.4 vienas narys, atstovaujantis Universiteto socialinių partnerių organizacijas.
20. Komitetų veiklos organizavimo aprašas Centro valdybos teikimu tvirtinamas Rektoriaus įsakymu.
21. Centro veikloje dalyvauja konsultantai (toliau - Konsultantai). Konsultantai yra Centro Valdybos nutarimu deleguoti etikos srityje dirbantys mokslininkai. Konsultantai teikia etines konsultacijas ir vykdo studentų atliekamų tiriamųjų darbų etinę priežiūrą, vykdo kitus su centro veikla susijusius darbus bei teikia metodinės konsultacijas Komitetams bei mokslinius tyrimus planuojantiems tyrėjams.
22. Centro vadovo sprendimu Konsultantai kartu su Valdybos nariais dalyvauja ekspertiniame sudėtingų mokslinių ir studentų atliekamų tiriamųjų darbų projektų vertinime.
23. Centro vadovas, konsultantai ir Komitetai veikia pagal Valdybos patvirtintą nustatytą tvarką.

IV SKYRIUS. CENTRO TEISĖS IR PAREIGOS

24. Centras turi šias teises:
- 24.1 Rengti mokymus bei mokomasias dirbtuves bioetikos ir tyrimų etikos temomis akademinės bendruomenės nariams.
- 24.2 Teikti siūlymus bei rekomendacijas studentams, studentų atliekamų tiriamųjų darbų vadovams, studijų komitetams bei Universiteto Studentų mokslinės draugijos ir LSMU Studentų atstovybės mokslinių projektų rengimo klausimais.

24.3 Dalyvauti svarstant Universiteto studentų atliekamų tiriamųjų darbų ir mokslinių tyrimų etikos priežiūros klausimus, teikti siūlymus dėl jų sprendimo.

24.4 Prašyti pateikti papildomus dokumentus, reikalingus Centro tikslams ir funkcijoms įgyvendinti.

24.5 Atlikti studentų atliekamų tiriamųjų darbų ir mokslinių tyrimų bei kitų mokslinio-tiriamąjo darbo projektų etinį vertinimą.

24.6 Teikti siūlymus ir rekomendacijas Universiteto akademinei bendruomenei apie atitikties mokslinių tyrimų etikai įgyvendinimą teikiant paraiškas Komitetui.

24.7 Koordinuoti Komitetų veiklą.

24.8 Teikti atlygintinas etinio vertinimo paslaugas.

25. Centre veikiančios Komitetai turi šias teises:

25.1 Gauti teisės aktų tvarka numatytus privalomus ir papildomus paraiškos dokumentus bei kitą su tyrimu susijusią informaciją iš pareiškėjų.

25.2 Esant formaliems paraiškos trūkumams, prašyti paraiškos teikėjus pateikti papildomus dokumentus ar jų korekcijas.

25.3 Prašyti iš pareiškėjų pateikti papildomą informaciją apie tyrimą, reikalingą tyrimo atitikties mokslinių tyrimų etikai ir gyvūnų gerovės reikalavimams įvertinimui.

25.4 Konsultuotis su Universiteto duomenų apsaugos pareigūnu, Bioetikos centro konsultantais ar kitais Universiteto padalinių darbuotojais ir socialinių partnerių atstovais su mokslinių tyrimų etika ir gyvūnų gerove bei apsauga susijusiais klausimais.

25.5 Kreiptis į nepriklausomą specialistą (-us), kad šis (šie) pateiktų išvadas dėl planuojamo tyrimo atitikimo mokslinių tyrimų etikai ir gyvūnų gerovės reikalavimams.

25.6 Nukreipti pareiškėjus į kitas mokslinių tyrimų etinės priežiūros institucijas, numatytas LR teisės aktų tvarka.

26. Centras turi šias pareigas:

26.1 Teikti metodinę pagalbą studentų atliekamų tiriamųjų darbų tyrimų etikos klausimais.

26.2 Teikti viešą ir visiems suinteresuotiesiems prieinamą informaciją apie Centro veiklos struktūrą, vietą, darbo laiką ir kitą susijusią informaciją.

26.3 Kaupti, sisteminti ir tinkamai saugoti mokslinių tyrimų pareiškėjų dokumentus, garantuoti jų pateikiamos informacijos konfidencialumą ir asmens duomenų apsaugą.

26.4 Užtikrinti darbo drausmę, Centre saugomų asmens duomenų ir konfidencialios informacijos slaptumą, akademinės etikos ir darbų saugos reikalavimų laikymąsi.

26.5 Nustatyta tvarka organizuoti raštvedybą, dokumentų tvarkymą ir saugojimą.

26.6 Vykdyti kitas Universiteto statute, šiuose Nuostatuose, Universiteto tarybos ir Universiteto Senato nutarimuose nustatytas pareigas.

26.7 Teikti administracinę ir metodinę pagalbą Komitetams.

27. Centre veikiančiosios Komitetai turi šias pareigas:

27.1 Organizuoti pateiktų paraiškų svarstymą Komitetų posėdžiuose.

27.2 Atlikti pateiktų paraiškų vertinimą dėl mokslinių tyrimų atitikties mokslinių tyrimų etikos principams ir gyvūnų gerovės reikalavimams pagal Centro valdybos patvirtintą Komitetų veiklos organizavimo tvarkos aprašą.

27.3 Pateikti pareiškėjui ir Bioetikos centrui motyvuotas pastabas apie nustatytus esminius paraiškos trūkumus dėl tyrimo atitikties mokslinių tyrimų etikai.

27.4 Priimti sprendimus apie pareiškėjų pateikto tyrimo projekto atitiktį mokslinių tyrimų etikai.

27.5 Pateikti Bioetikos centrui tyrimo vertinimo išvadas dėl atitikties mokslinių tyrimų etikai.

27.6 Bendradarbiauti su Universiteto administracija, Bioetikos centru bei kitomis institucijomis tyrimų etikos užtikrinimo klausimais.

V SKYRIUS. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28. Šie nuostatai keičiami Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Senato nutarimu